



# БЮЛЕТИН на Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци

Брой 1/м. януари 2023 г.

Програма за  
развитие на СППЗ



[Прочети повече](#)

Мярка 4.2., прием 2022  
– резултати кога?!



[Прочети повече](#)

Интервенции за  
директни плащания



[Прочети повече](#)

Инсинуации, мантри,  
решения, част 7



[Прочети повече](#)

## УС на СППЗ прие Програма за развитие за 2023 г.

На 19. Януари 2023 г. се проведе първото събрание на Управителния съвет на Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци за новата година.

В рамките на дневния ред бе обсъдена и приета годишна програма на СППЗ за 2023 година.

Специално внимание е отделено на предизвикателствата, които предстоят пред бранша по изпълнение на:

- Национален план за устойчивост и развитие;
- Зелена сделка на ЕС - информационна кампания за членовете за набора от политики предложени от ЕК, които трябва да направят Европа климатично неутрална до 2050 г.;
- Стратегия и план за действия за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. и производствата от нея ангажименти и действия на европейско и национално ниво;



В Програмата за развитие на Съюза за 2023г. са предвидени и мероприятия за повишаване капацитета и знанията на работещите в предприятията, преработващи плодове и зеленчуци. Бе приета и учебна Програма със следните основни теми:

- **Безопасност на храните**
  - ✓ **Модул НАССР** - встъпителен
  - Добри производствени практики:

документирани, изисквания и приложение;

- Анализ на опасностите и контрол в критичните точки-НАССР принципи и приложение

- Поддържане на документирана информация (мониторинг на приложението на ДПП, КТ и ККТ и водене на записи)

### ✓ **Модул IFS Food**

- Запознаване с изискванията на сертифициране, версия 7;

- Лидерство-ангажираност, политика, отговорности; система по качеството и безопасност;

- Оперативни процеси;

- Анализ на план против хранителна измама/фалшификация;

- Измервания, анализи и подобрения;

- Новата версия 8 на IFS- промените в изискванията;

### ✓ **Модул BRC FOOD**

- Запознаване с изискванията за сертификация;

- Изменения във версия 8;

- Нови изисквания във версия 9;

### ✓ **Модул FSSC 22000**

- Изисквания на ISO 22000:2018;

- Изисквания на ISO/TS 22002:1-Програми-предпоставки;

### ✓ **Модул ISO 9001:2015**

- Изисквания на ISO 9001:2015;

### • **Вътрешни одити ISO 19011**

- Представяне на изискванията;

- Упражнения за подготовка на процедура за одитиране, програма за одит, план за одит, въпросник за одит, доклад от одит, установяване на несъответствия;



## Определяне срока на трайност на храните

Какъв е срокът на трайност/годност на нашия продукт ?  
Срок на трайност или срок на годност трябва да определим ?  
Какви са начините за определяне и доказване на срока на годност?

## Наръчник за определяне на енергийната стойност на храните

Изданиято съдържа преглед на нормативната уредба по темата, таблици с данни за химичния състав на различните видове храни, напитки и суровини за производството им, както и конкретни примери с начините за изчисляване на енергийната стойност на различните видове храни и напитки, подредени по

## Биологично здраве на плодовете и зеленчуците

Какво води до развалата на плодовете и зеленчуците?  
Как да предотвратим замърсяването им с микроорганизми?  
Как да съхраним свежестта им при транспортиране?

## Правила за добри производствени и хигиенни практики в консервната промишленост

Изданиято има за цел да окаже помощ при създаването на съответната фирмена организация и подходящи условия за производството на безопасни и безвредни хранителни продукти чрез тяхното внедряване.

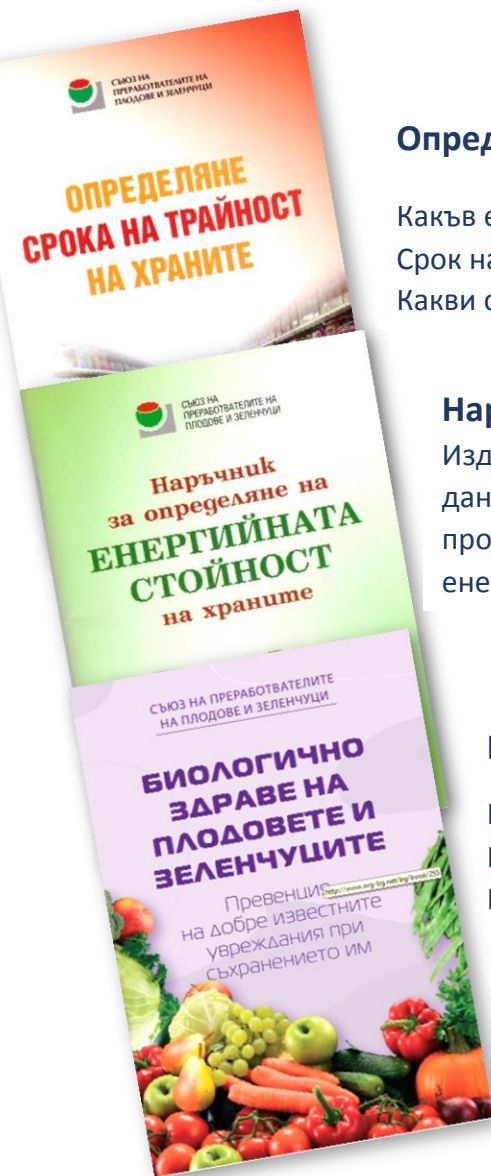
## НАССР при преработка на плодове и зеленчуци

В изданиято специално внимание е отделено на безопасността на храните, заболяванията, причинени от консумираните храни, както и на възможностите за ограничаване на разпространението на микроорганизмите

## Наръчник за управление на безопасността на храните при преработката на плодове и зеленчуци

Нормативни изисквания към безопасността на храните  
Опасности, свързани с храните  
Добри практики

Поръчка може да направите на имейл [info@org-bg.net](mailto:info@org-bg.net) или на тел. 02/987 4743



## СППЗ с питане до ДФ „Земеделие“ относно резултатите по мярка 4.2, прием 2022 г.

Съвременните производствени компании се нуждаят от добро планиране на време и средства, но за това се нуждаят от навременна информация предвидимост и осигурени финанси. Още повече, че фирмите, преработващи плодове и зеленчуци са с ясно изразен сезонен характер и за сравнително кратък период се нуждаят от сериозен финансов ресурс за обезпечаване производствените разходи, както и за заплати на голям брой временно наети работници.

В тази връзка СППЗ входираща писмо в ДФ „Земеделие“ с молба да получим информация кога да очакваме резултати от оценката на проектите по долуописаните процедури по мярка 4.2, прием 2022 година във връзка с планиране на дейностите и паричните потоци:

1. BG06RDNP001-4.014 - Целеви прием за проектни предложения с инвестиционна стойност до 300 000 евро по подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., прием август 2022.

2. BG06RDNP001-4.015 - Процедура чрез подбор на проектни предложения по подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г, прием март 2022.

Когато получим обратна връзка, ще ви информираме.



## Стратегическият план за развитие на земеделието и селските райони в България за периода 2023-2027 г. е одобрен от ЕК

В няколко поредни броя на Бюлетина на СППЗ ще ви представим интервенциите за Директни плащания в одобрения Стратегически план по ОСП.

### **Бюджет на Стратегическия план по ОСП**

Общият размер на интервенциите за финансиране по Първи и Втори стълб възлиза на 8 028 528 481 евро, от които общият размер на интервенциите за Директните плащания – 4 118 959 729 евро + 281 558 000 преходна национална помощ. За схеми за климата, околната среда и хуманното отношение към животните (еко схеми) са предвидени 25%. Общият размер на интервенции за Развитие на селските райони е 1 411 630 215 евро + 60% национално финансиране (2 117 445 330 евро). Запазени за цели, свързани с околната среда и климата по ЕФРСР са 38,76% от средствата. Общият размер за секторни интервенции възлиза на 130 520 74 евро.



### **ИНТЕРВЕНЦИИ ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ**

В периода 2023-2027 г., земеделските стопани ще могат да заявят следните интервенции за базово подпомагане със съответните индикативни ставки, както следва:

- Основно подпомагане на доходите за устойчивост - 100,33 евро/ха.

Важен елемент от Стратегическия план е тавана на директните плащания. С цел по-балансирано разпределение на подкрепата и насочване на подпомагането, съобразно приоритизираните потребности в СП е определена горна граница на размера на основното подпомагане на доходите за устойчивост, което се отпуска на земеделски стопанин за дадена календарна година. Намалението е със 100 % сумата, надвишаваща 100 000 евро на основното подпомагане на доходите за устойчивост. Преди да се приложи намалението на плащанията от размера на директните плащания, които се отпускат на земеделски стопанин за дадена календарна година ще бъдат приспаднати заплатите, свързани със селскостопанската дейност, които са действително изплатени и декларирани от земеделския стопанин, включително вноските за осигуряване. Разходите за трудови възнаграждения, включително вноските за осигуряване ще се отчитат за всички работници, които са заети в стопанството, назначени по код на икономическата дейност в областта на селското стопанство, съгласно Класификатора на икономическите дейности в България. Преди налагането на таван на плащания ще бъдат приспаднати разходите за заплати и



осигуровки за едно заето лице (за всеки индивидуално), в размер на не повече от 2,5 пъти средната брутна месечна заплата, за икономическа дейност – „Селско, горско и рибно стопанство“ – определена от НСИ за годината на подаване на заявлението за подпомагане.

Допустими бенефициенти за получаване на подпомагане по интервенцията „Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост“ са земеделските стопани, които имат право на плащане по интервенцията „Основно подпомагане на доходи за устойчивост“, което е основната схема за подпомагане на доходите с директни плащания. Подпомагането се отпуска за първите 30 хектара, отговарящи на изискванията за допустимост по интервенцията „Основно подпомагане на доходи за устойчивост“, за стопанства с максимален размер до 600 хектара.



**Екосхеми**

Земеделските стопани ще имат възможност за избор от Интервенции в Стратегическия план по ОСП, свързани с климата, околната среда и хуманното отношение към животните (т.нар. еко схеми) за които са предвидени 25% от бюджета за Директни плащания. Тук ви представяме всички екосхеми със съответните изисквания на интервенцията, както и индикативните

ставки в Стратегическия план.

**Еко схема за екологично поддържане на трайните насаждения**

Земеделските стопани прилагат следните земеделски практики: Засяване и отглеждане на азотфиксиращи култури с подходяща и неконкурираща биология самостоятелно или в смес с житни или тревни видове в междуредията и по вътрешната граница на парцела с трайни насаждения с цел на намаляване на влаганите изкуствени торове. **и/или** Поддържане на ивици, заети с естествена растителност по краищата на парцелите с трайни насаждения, върху които не се прилагат продукти за растителна защита (ПРЗ). Размерът на ивиците е с минимална ширина от 1 м. и максимална ширина до 20 м.

**Ставка:**

Екологични трайни насаждения, Междуредия - 114,53 евро/ха.

Екологични трайни насаждения, Ивици по краищата - 61,20 евро/ха.



Очаквайте продължение в следващия брой на бюлетина на СППЗ.

## Международни изложения за храни и напитки 2023

Име на изложбата	Профил на ЕНГ	Място на провеждане	Дата на провеждане
Fancy Food Show	International Fancy Food & Confection	Show New York, NY (USA)	January 15 - 17, 2023
BIOFACH - DIGITAL	The World Organic Show. Trade Fair & Congress	Nuremberg (Germany)	Feb. 14 - 17, 2023
GULFOOD EXHIBITION	Trade show for Food and Beverage, Hotel, Refrigeration and Food Service Equipment, Hotel Supplies and Services, Food Processing Machinery, Bakery and Confectionery Products and Equipment, Disposable Items, Hospitality Info Systems, Food Packaging	Dubai (UAE - United Arab Emirates)	Feb. 20 - 24, 2023
FOOD TECH EXPO	Fair of Food Technologies is a presentation of a comprehensive offer of producers and distributors of machines for food processing and production as well as technologies increasing food safety	Trade Warsaw (Poland)	November 28 - 30, 2023
FOOD EXPO	Trade Show for Mediterranean Food & Beverages. FOOD EXPO manages to arrange business meetings between targeted foreign buyers and exhibitors	Athens (Greece)	March, 18 - 20, 2023
INTERNATIONAL FOOD AND DRINK EVENT	IFE is the largest and most successful product sourcing platform for senior buyers from across the retail, wholesale, distribution, import & export, and foodservice sectors; all of whom are looking to meet suppliers face-to-face, sample the latest products and place orders with suppliers.	London (United Kingdom)	March, 20-22, 2023
EURO GASTRO / WORLD HOTEL	International Food Service Trade Fair + International Hotel Facilities Equipment	Trade Fair Warsaw (Poland)	March 28 - 30, 2023
CIBUS CONNECT	International Food Exhibition & Conference in Italy	Parma (Italy)	March 29 - 30, 2023

WORLDFOOD POLAND	International Food & Drinks Exhibition	Warsaw (Poland)	April 18 - 20, 2023
WARSAW PACK	Packaging technology and packaging materials	Warsaw (Poland)	April 18 - 20, 2023
FOOD & DRINK EXPO	Food & Drink Trade Fair	Birmingham (UK - United Kingdom)	April 24 - 26, 2023
SALÓN DE GOURMETS	Quality Food and Beverage Exhibition	Madrid (Spain)	April 17 - 20, 2023
TUTTOFOOD	International Exhibition of Food Industry.	Milan, Italy	May 08 - 11, 2023
NRA SHOW	Catering and Lodging Exhibition. The NRA Show allows you to connect with a massive group of high-level decision-makers and influencers from all across the foodservice and hospitality industry	Chicago, IL (USA)	May 20 - 23, 2023
WORLD OF PRIVATE LABEL	Products on display will include fresh, frozen and refrigerated foods, dry grocery, and beverages as well as non-food categories, including cosmetics, health and beauty, household and kitchen, auto aftercare, garden, and housewares & DIY. The show floor is divided into separate food and non-food halls to help visitors make the most of their time.	Amsterdam (Netherlands)	May 23-24, 2023
BBC - GOOD FOOD SHOW SUMMER	Gastronomy Fair. At the BBC good Food Show, you'll meet producers, retailers & food lovers, find new products, books, shops & cool places to eat & drink	Birmingham (UK - United Kingdom)	June 15 - 18, 2023
ALIMENTARIA FOODTECH BARCELONA	This international forum provides information on processes and technology in the food industry which take into account technological challenges, new developments, and research, as well as the environmental aspects of the industry	Barcelona (Spain)	September 26 - 29, 2023
WORLDFOOD ISTANBUL	International Food Products & Processing Technologies Exhibition	Istanbul (Turkey)	Sept. 06 - 09, 2023



TECNO FIDTA	International Food Technology. Additives and Ingredients Trade Fair	Buenos Aires (Argentina)	September 17 - 20, 2024
POLAGRA-FOOD	International Trade Fair for the Food Industry	Poznan (Poland)	Sept. 27 - 29, 2023
POLAGRA-TECH	International Trade Fair of Food Processing Technologies	Poznan (Poland)	Sept. 27 - 29, 2023
PPMA SHOW	Processing and Packaging Machinery Show. PPMA Show is an exhibition dedicated to machinery, equipment & systems that attracts buyers from all industries including food and drink, pharmaceuticals, personal care, cosmetics, household products & chemicals	Birmingham (UK - United Kingdom)	Sept. 26 - 28, 2023
ANUGA	International Exhibition of Food Industry	Cologne, Germany	Oct. 07 - 11, 2023
EXPO FOOD SERVICE	Food Expo	Madrid (Spain)	Nov.30 - Dec. 01, 2023
GULFOOD MANUFACTURING	The biggest food and beverage process industry event for the Middle East & Africa	Dubai (UAE - United Arab Emirates)	Nov. 07 - 09, 2023



## Зеленчукопроизводството през 2022 г. бележи едно от най-ниските си нива

Общата продукция от зеленчуци през 2022 г. по данни на Националния статистически институт (НСИ) в стойностно изражение пада с 6% на годишна база. Тя достига едно от най-ниските равнища в исторически план до 4% в структурата на растениевъдството и до 3% в Брутната продукция от цялото селско стопанство, отбелязват от Центъра за икономически изследвания в селското стопанство (САРА). Същевременно през 2021 г. тези стойности са възлизали на 5% от растениевъдството и 4% от земеделската продукция.



Производството на домати за 2022 г. се изчислява на 103 млн. лв, което съставлява 29% от общата стойност на зеленчукопроизводството. За сравнение, през 2021 г., този процент е възлизал на 28%. Повишението на дела на домати в общата продукция от зеленчуци се дължи на повишение на цените, които са се повишили с 18% за година, докато физическите обеми са паднали с 22%.

По оценки на САРА понижението в производството при домати ще има, но то се изчислява на 108 хил. т. (-7% към 2021 г), като основното понижение ще дойде по линия на оранжерийното производство.

Полското производство на пипер се оценява на 59 хил. т (+4% към 2021 г) и общо производство от 61 хил. т. При краставиците, добитите количества се изчисляват на 47 хил. т (-12% към 2021 г).

През 2022 г. цените на дребно са нараснали значително, докато изкупните цени са нараснали видимо по-малко. Цените на дребно за домати на годишна база през 2022 г. са нагоре с 35%, а същите на едро вероятно могат да стигнат и дори 40%. Прикраставиците цените на дребно са 17% нагоре, докато на едро могат да стигнат 20%. Средно цените на дребно за зеленчуци по изчисления на САРА за 2022 г. ще достигнат ръст от 22%.

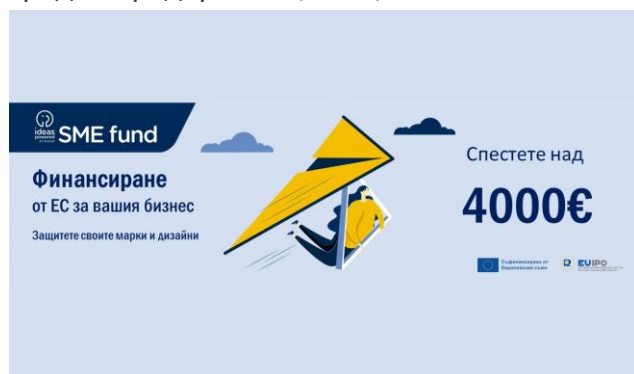
В условията на инфлация и относително намаление доходите на населението, консумацията на зеленчукови консерви се увеличава, с ръст при домашно приготвените, което се дължи и на добрата реколта от зеленчуци през 2022 г. в частните градини. Местните преработватели са под натиск, особено ако не са интегрирани с производството.



Източник: [www.agrozone.bg](http://www.agrozone.bg)

## Безвъзмездна финансова помощ за МСП при закрила на интелектуалната им собственост

Патентното ведомство на Република България съвместно със Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост стартира кампания за безвъзмездна финансова помощ за малки и средни предприятия /МСП/



От 23.01.2023 г. всички МСП ще могат да кандидатстват за два вида ваучери /1 и 2/ от Фонда за малки и средни предприятия (МСП) през 2023 г.

### Какво представлява Ваучер 1?

Ваучер 1 ще възстановява до 90% от разходите за услуги за предварителна диагностика на обекти на интелектуална собственост на стойност до 1 350 евро. На национално ниво приложимите разходи за тази услуга са 1 500 евро.

Предварителната диагностика осигурява директен контакт между МСП и експерт по интелектуална собственост, с чиято помощ предприятието да идентифицира за кои свои активи може да получи закрила като интелектуална собственост. Интелектуалната собственост ще позволи на предприятието да защити бизнеса и продуктите си от недобросъвестно копиране или неправомерно използване от конкурентите.

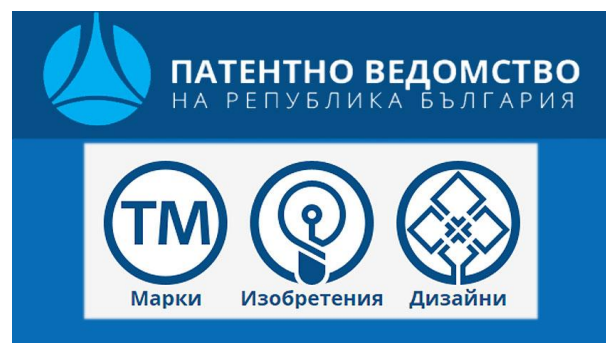
### Какво представлява Ваучер 2?

Ваучер 2 ще покрива регистрацията на търговска марка и промишлен дизайн на национално, регионално, европейско и международно ниво за максимум 1000 евро. Процентът на възстановяване ще бъде 75% за търговски марки и дизайни, заявени на национално, регионално и европейско ниво и 50% за търговски марки и дизайни, заявени на международно ниво.

### Как да кандидатствам?

Кандидатите трябва да регистрират своето предприятие в страницата на Службата на ЕС за интелектуална собственост (ЕСИС) за Фонда за малки и средни предприятия - <https://euipo.europa.eu/sme-fund/bg/user/login>, след което да изтеглят формуляр за заявка от менюто. Най-често задаваните въпроси открийте [тук](#).

Предстои стартирането на кампания за ваучер 3, който предвижда да се подпомагат МСП при получаването на европейски патент, както и ваучер 4, насочен към придобиване на закрила за сортове растения.



Източник: [www.bia-bg.com](http://www.bia-bg.com)



## Инсинуации, мантри и решения – продължение

*Анастас Кехайов има над 50-годишен опит в обучението и подпомагането на висшия мениджмънт на повече от 800 български и международни фирми. Инженер по автоматика и телемеханика. Има дългосрочни специализации и стажове по макропрогнозиране и програмно целево планиране в ИАР Париж и информатизация на административни системи в СЕРИА Роканкур. Докторатът му е по теория на запасите, а доцентурата - по стратегическо управление.*

### 12 решения - продължение

#### **Решение 4. Цената на труда зависи от търсенето и предлагането**

Собствениците и управителите на бизнеси нека най-сетне прозрат, че евтино платеният труд е неефективен. На фона на ниската натурална производителност и другите видими загуби на работно време основателно и убедено може да се твърди, че българският работник, при все обидно ниската си заплата, е най-скъпо струващият работник в света.

Както плащаме за материали, оборудване и енергия по международни цени, така и труда трябва да го плащаме близо до стандарта на конкурентните ни фирми в чужбина.

Едва тогава ще се усетим и ще ни заболи от всичките тези тъмни дупки при нас, в които пропада една огромна част от работното време и в производството, и в управлението.

Друго нещо, което все още убягва на някои собственици и управители, е, че цената на труда е обективна величина, на която те не могат да влияят... освен ако не искат да си загубят персонала. Ще чуем, че чак като се

вдигнала производителността, едва тогава щяло да се повиши и заплащането. Може да е спорно, но има случаи, и те не са малко, в които, за да се вдигне производителността, първо трябва да се повиши заплащането. Не говорим за механично вдигане на заплати на всички еднакво. Тук има компромисно решение и то е категоризацията на персонала в трите прословути категории – А, В и С. Това позволява да се получи добър баланс между разходи за трудово възнаграждение и конкурентност на фирмата по отношение на регионалния и отрасловия трудов пазар.

Да се вдигнат заплатите е по-лесно за фирмите с нисък дял на труда в себестойността на продукта, без значение дали са постигнали това чрез технически и организационни подобрения на своите технологични и логистични процеси или им е дошло от другаде. Ако високата производителност, респективно високото заплащане, са резултати от висока квалификация, трябва да се гони по-висока производителност чрез инвестиции в квалификация, отговаряща на реалните сегашни и бъдещи нужди на предприятието. Не е лозунг, че най-рентабилната инвестиция е тази за повишаване на квалификацията.

И последно, нека собствениците на бизнеси да се размислят и да осъзнаят, че техните печалби пряко и силно зависят и от това техният персонал добре ли печели от труда си.

Да го кажем иначе, ако собствениците си поразвържат кесии в полза на персонала, в тези развързани кесии ще влизат много повече пари и по-дълго време ще влизат пари. В бъдеще цената на труда ще стане

зависима и от още две обективни обстоятелства. Едното обстоятелство е неминуемият в недалечно бъдеще преход към четиридневна работна седмица. Другото обстоятелство е неминуемото в едно по-далечно бъдеще постепенно премахване на сменния труд и особено на нощния и на извънредния труд.

Неоснователен е страхът, че повишената цена на труда ще породи инфлационен ефект. Напротив, повишената цена на труда е повишена покупателна способност, която, при едно и също ниво на цените на стоките и услугите, стимулира тяхното производство и увеличава масата на косвените данъци. Прав е бил Ъруин Синклер, който посочи път за излизане от Голямата депресия през 30-те години чрез стимулиране на хранителната и леката индустрия, които да изтеглят подир себе си в посока нагоре тежката индустрия. Това е диаметрално противоположно на болшевишката постановка за преимуществено развитие на тежката индустрия, която произвежда средства за производство, спрямо леката индустрия, която произвежда стоки за крайно непроизводствено потребление.

Няма как да си богат, ако трудът ти е евтин. Няма да вдигнем раждаемостта или да върнем българите от чужбина, ако там и тук за един и същи труд се плаща различно.

#### ***Решение 5. Институционална подкрепа за бизнеса***

Запазвайки и развивайки германския и италиански пазар, необходимо е да се привлече по-голям обем инвестиции от Франция и Испания и особено от скандинавските страни.

Запазвайки и разраствайки износа към европейските пазари, паралелно трябва да се намали относителната зависимост от тях чрез

чрез възстановяване на старите пазари и/или чрез разработване на нови пазари в страни, в които засега присъстваме слабо – това са Източна Европа, Латинска Америка, Северна Америка, Северна Африка, Екваториална Африка, Близък Изток, Средна Азия, Индия и особено Виетнам. Защо Виетнам. Защото там има немалък брой влиятелни ръководители, които са учили в наши университети.

Разширение на икономическото присъствие по света може да търсим по много линии – правителствени и президентски визити в чужбина, придружени от бизнес делегации, целеви задачи към нашите посолства и към търговските аташета, външни контакти на национално представените работодателски организации и на браншовите камари, контакти с чуждестранните търговски аташета и с чуждестранните и смесени търговски камари у нас, участие в международни икономически изложения... и какво ли не още.

Институционалната подкрепа за бизнеса трябва да потърси решение на седем задачи. Първо, диверсификация на каналите за доставка на суровини и материали и снижаване на зависимостите от монополните доставчици на дефицитни суровини и материали. Второ, опростяване на доставните вериги – и като съксяване на разстоянията, и като премахване на паразитните звена в тях. Трето, увеличаване на износа на преработени и крайни продукти с високи добавени стойности към платежоспособни пазари. Четвърто, търсене на производствени и търговски кооперации в отрасли, които са по-устойчиви към промени в икономическия климат. Пето, технически кооперации с водещи фирми в браншовете на високите технологии. Шесто,

учредяване на български и на смесени предприятия в чужбина. И седмо – намаляване на зависимостта от вноса на храни, особено при плодовете и зеленчуците, и увеличаване на износа на преработени храни. Ще е важна и добра подкрепа, ако Министерство на икономиката, Министерство на земеделието и храните и едно бъдещо министерство на външната търговия поемат руля при насочването и улесняването на работата по решаване на тези седем задачи.

### **Решение 6. Целеви акценти и начин на формиране на държавните и местни бюджети**

Логиката на държавните и местни бюджети е „Всекиму по малко, та да има за всички“. Не че няма годишни акценти, но дори приоритетни проекти остават недофинансирани. Паралелната работа във всички сектори има замисъла те да се развиват заедно и да не изостава никой, но на практика се получава така, че всички сектори изостават заедно. Тук е нужна друга формула и тя е фокусирано бюджетирание на приоритетните проекти. Например, общината Х иска да построи детски градини, спортни площадки и подземен гараж и ги строи цели три години. Вместо това общината би могла първата година да си построи детските градини, във втората година да са спортните площадки, а подземният гараж да остане за третата година. И в двата случая са три години, но се вижда огромна разлика – за дечицата има детски градини цели две години по-рано спрямо третата година и хората са по спортните площадки цяла година по-рано спрямо третата година.

Подобно може да се разсъждава за големите инфраструктурни проекти на държавата – например, пътните магистрали и скоростните пътища. Разпилени в множество строежи, годините се ният една след друга,

имаме частично или цялостно изградени лотове, но в края на краищата имаме една единствена магистрала, изцяло изградено от начална точка А до крайна точка Б. Ако се приложи логиката на фокусирането, в много по-къси срокове ще се появяват едно по едно други нови и нови цялостно изградените трасета. Другата логика на бюджетите е, че разходната им част се формира чрез „сумиране“ на нужди от разходи, било то за издръжка и функциониране на обществени институции и администрации и/или за поддръжка на комунални системи, и/или за инвестиционни проекти, като всички тези видове разходи са заявени „отдолу“ и се одобряват „отгоре“. Има конфликт и трябва да се търси добра мяра между тежненията за по-високи местни данъци и такси и засилена автономия на местните бюджети, от една страна, и целевото и балансирано подпомагане на местните бюджети от държавни пари, от друга страна. Аргумент в полза на местните бюджети е, че има немалко общини, чиито ръководства са сторили чудеса в привличане на инвестиции, в благоустрояване и чистота, в грижата за децата и здравеопазването, в културния живот, в подобренията на жизнената среда. Обратните аргументи са, че регионите трябва да се развиват паралелно и балансирано, което предполага вземане от по-силните във вид на подаяние към по-слабите, като резултатите са, че слабите дърпат силните надолу и процесът като цяло тече по-мудно.

Решението е в итеративния диалог „на срещно планиране“, с който има предишен опит. Насрещното планиране е диалог между целеполагащите и планиращите звена в една фирма или организация, при който се съгласуват целите с необходимите за тях ресурси.